עין משפט
נר מצוה

קד א מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הל' יט ופ"ו מהל' פסה"מ הלכה יג:

קה ב ג מיי' פי"ב מהל' פסה"מ הלכה יד:

נושא
מה גורם לזיקה בין ב' הלחם והכבשים (ב' כבשי עצרת)
* שחיטה
* תנופה

מסורת הש"ס

תורה אור

שאם הוזקקו זה לזה שמעכבין זה את זה, ואיזה הוא זיקה שלהן — שחיטה, אמר עולא בעו במערבא תנופה עושה זיקה או אינו עושה זיקה: פשוט ליה מדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן שחיטה עושה זיקה, מכלל דתנופה אינו עושה זיקה, דר' יוחנן גופא קא מיבעיא ליה: מיפשט פשיטא ליה לרבי יוחנן דשחיטה עושה זיקה ותנופה אינו עושה זיקה או דלמא שחיטה פשיטא ליה ותנופה מספקא ליה תיקו, א"ל ר' יהודה בר חנינא לרב הונא בריה דרב יהושע והא כיכתיב °קודש יהיו לה' לכהן בתר תנופה כתיב ופליגי בן ננס ור' עקיבא, ולטעמיך בתר תנופה ולא בתר שחיטה אלא מאי אית לך למימרא מעיקראקאי ומאי קדש יהיו לה' לכהן דבר שסופו לכהן הכא נמי דבר שסופו לכהן ושחיטה עושה זיקה ורמינהי עד שלא שחטה נפרס לחמה יביא לחם אחר ושוחט, משנשחטה נפרס לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו לא יצא והלחם פסול, נזרק הדם תורם מן השלם על הפרוס. עד שלא שחטה יצא לחמה, מכניסה ושוחט, משנשחטה יצא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו לא יצא והלחם פסול, נזרק הדם תורם ממה שבפנים על שבחוץ עד שלא שחטה נטמא לחמה מביא לחם אחר ושוחט, משנשחטה נטמא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו יצא שהציץ מרצה על הטמא, והלחם פסול, נזרק הדם תורם מן הטהור על הטמא ואי ס"ד שחיטה עושה זיקה כיון דהוזקק זה לזה בשחיטה, איפסיל ליה לחם ותיפסל נמי תודה? שאני תודה דרחמנא קרייה שלמים מה שלמים קרבים בלא לחם אף תודה קרבה בלא לחם א"ר ירמיה אם תמצא לומר תנופה עושה זיקה אבד הלחם אבדו

אבדו

שאם שנזקקו זה בזה · שהיו ביחד ואח"כ אבד לחם או כבשים, שמעכבין זה לזה והטהור לפניו יצא לבית השריפה דנדחה באבוד חבירו : **ואיזו** זיקה שלהן הקובעתן יחד : **שחיטה** · שאם היה לחם בשעת שחיטה ואח"כ אבד או לחם או כבשים אבד הכל: **מנופס** · ג] כבשים היו מניפין (א) עם הלחם (מחיים) בפ' כל המנחות באות מצה (לקמן סא.): **ופליגי בן ננס ור' עקיבא** · וש"מ דאין תנופה עושה זיקה : **ולא בתר שחיטה** · בתמיה הא ודאי 'דלכהן' לא הוי אלא לאחר שחיטה: **מעיקרא** · קודם שחיטה : **עד שלא שחטה** · לתודה (ב) לחם תודה אין מתקדש אלא בשחיטתה בפרק התודה (לקמן דף עח:) דכתיב קרבנו על זבח (התודה) וגו' (ויקרא ז) מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח : **נפרס לחמה** · לא ידענא מנלן דמיפסל לכולהו משום דנפרסה אחת מהן ונראה בעיני דמלחם ד] הפנים גמר שהיא ה] [א]מנחה וכתיב בה 'היא' ו] (קדש קדשים הוא) (שם כד) שאם נפרסה אחד מחלותיה [כולן] פסולות: **הדם יזרק** · *לשם שלמים ולא לשם תודה ז] : **נזרק הדם** · עד שלא נפרס הלחם : **תורם** · ח] כדכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן (שם) דמ' חלות הוו והיה תורם אחד מעשר לכהן והשאר לבעלים כדאמרינן בפרק התודה (לקמן דף עז:) : **מן השלם** · ולא מן הפרוס דתניא בהתודה (שם עז:) אחד שלא יטול פרוס : **יצא לחמה** · חוץ לחומת ירושלים : **מכניסה ושוחטו** · דכל זמן שאינו קדוש בשחיטה אינו נפסל ביוצא : **הדם יזרק** · *לשם שלמים : **תורם ממה שבפנים על שבחוץ** · ולא שיאכל אותו שיצא אלא יחשב במנין להיות תרומתו תרומה ולהכשיר את הפנימיות כל יוצא דתודה לאו חוץ לעזרה קאמר אלא חוץ לעיר דהא התודה ולחמה נאכלין בכל העיר : **משנשחטה נטמא לחמה הדם יזרק** · לשם תודה והבשר יאכל בתורת תודה : **וידי נדרו יצא** · דהציץ מרצה על אכילתן לענין טומאה ט] : **ותיפסל נמי תודה** · ולא תזרק אפילו שלא לשמה : **דרחמנא קרייה שלמים** · *תודת שלמיו י] (משמע) דאע"פ שהיתה תודה בשעה לחמה חוזרת להיות שלמים בלא לחם, אבל כבשי עצרת עם לחמה *קרוי שלמים : **אבד הלחם** · אחר תנופה :

*נ"א נמי

בשו

ואיזו היא זיקה שלהן או שחיטה · דאם אבד הלחם אבדו הכבשים ואם אבדו הכבשים אבד הלחם והיינו כרבי דאמר לקמן (ד' מז.) כבשי עצרת אין מקדשין הלחם אלא בשחיטה ולרבי אלעזר בר' שמעון (קשה) נהי דאם אבד הלחם אבדו הכבשים כדאמר רבי יוחנן לקמן (שם) הכל מודים שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה מכ"מ אבדו כבשים אמאי אבד הלחם הא אית ליה פדיון *[נ](כדפי' בקונט')בפ"ק דפסחים (ד' יג:) גבי לחמי תודה ונפרקינהו ונפקינהו לחולין כמאן כרבי דאמר וכו' משמע דלרבי אלעזר בר"ש נפקי לחולין ולא מסתבר לחלק דשאני הכא דאיכא תנופה מחיים דהא מספקא לן אי עושה זיקה כל שכן דלא מסייעא לקדש ותו דאמרינן לקמן (ד' מז:) שחט שני כבשים על ארבעה חלות מושך שתים מהן [נ] ומניחן והשאר נאכלות בפדיון אע"ג דאיכא תנופה [ד] בכולהו ול"ע ומשמע התם דלרבי אלעזר בר' שמעון פוק בחוץ ונאכלין בחוץ והא דאיפליגו אביי ורבא לקמן (שם) במילתיה דרבי דאמר קדוש ואינו קדוש אביי אמר קדוש ואינו [ה] ניתר רבא אמר קדוש ואינו [ו] נפדה ואמרי' לאביי תפיס פדיונו לרבא לא תפיס אלמא לאביי לרבי נמי נפקי לחולין ואם כן מאי אבד הלחם דהכא ואין לומר אבד מליקרב דפשיטא [ז] דהכא מיירי חזו יח] *לדבר אחר מ"ש מלחם אחר וש"מ כיון דנפדו פקעה קדושת תנור ורבי דסבירא ליה תנור מקדש *אי אפי לה בתנור דחול לא מקדשו ותימה הוא וי"ל דלאביי תפיס פדיונו ולא נפיק לחולין והשתא ניחא לשון תפיס דהוה ליה למימר נפדה ותדע דהא רבי הוא דאמר תנור מקדש בסוף רבי ישמעאל (לקמן עב:) ותנן (לקמן ד' ק:) המנחות והנסכים אין להם פדיון משקדשו בכלי ושתי הלחם נמי איקרו מנחה לקמן (ד' נב:) מיהו יש לחלק בין מנחה דבהדי זבח למנחה לחודה כדאיתא בפ"ק (לעיל ו:) והא דלא קאמר איכא בינייהו איכא דאביי דלרבי אלעזר ברבי שמעון יכול לפדות את הלחם ולרבי אינו יכול יג]וי"ל הא דרבי אלעזר בר' שמעון נמי הכי אית ליה אי ס"ל דתנור מקדש ולאו מטעמיה דהכא [ח] דפליג עליה אבל נמאי דמפרש איכא בינייהו לאיפסולי ביוצא קדושת כלי אינו מועיל דבר כמו שהוכחתי בפ"ק (שם דף ו:) וסוגיא דפסחים (דף יג:) דסברה דלרבי לא נפקי לחולין כרבא אתיא דלחמי תודה לית להו תנור וא"כ לאביי נפקי לחולין ותימה דמשמע הכא דאי תנופה עושה זיקה [ט] אבד הלחם אבדו הכבשים ואמאי הא מדרבי אלעזר בר' שמעון נשמע דקודם שחיטה לרבי כקודם זריקה לר"א ברבי שמעון דמי יג] [י] ואין להם פדיון לכולי עלמא כדאיתא לקמן (דף מז:) גבי שוחט כבשים על ד' חלות דלר"א ברבי שמעון פוק בחוץ וי"ל דהכא קסבר תנור מקדש ולקמן קא סבר אין תנור מקדש והלכך שמעתין אתיא שפיר אף כר"א בר' שמעון אי קסבר תנור מקדש ולקמן איירי אי קסבר אין תנור מקדש אי נמי התם אפילו אפאם בבת אחת אין התנור מקדשן כיון דלא חזו סלהו כי הכא דסוף לולב וערבה יד] (סוכה דף מה:) [יא] דאין שיעור למים מלי למלאות בחבית מקודשת ולא איפסלי בלינה אי נמי שאני הכא דאיכא תנופה חשיבא אבל התם כיון שאינה ראויה אלא לשתי חלות לא אלימא הואי תנופה לאקבועי ואפילו ר"א ברבי שמעון מודה הכא [יב] דשחיטה קבעה והא דמיבעיא לקמן (דף מז.) כבשי עצרת ששחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן אותו הלחם מהו באכילה ופריך למאן אי לר"א בר' שמעון האמר זריקה היא דמקדשה כלומר טו] וכל שכן שאסורין באכילה [יג] דהא התם הוה תנופה וכדפרש' *)ובקונטרס פירש לקמן (דף מח.) גבי פוקן בחוץ לר"א בר' שמעון דפריך להו קודם זריקה [יד] ומינו דחזו לקרבן דאי בעי מניף אלימי למיתפס פדיון והא דבסוף רבי ישמעאל (לקמן דף עב:) משמע דאיפליגו רבי ור"א ברבי שמעון אי הוקבעו בשחיטה אי לא הוקבעו ופירש בקונטרס לשוחטן לשם זבח אחר הא ליתא דאפילו בתנופה הוזקקו זה לזה אם תנופה עושה זיקה ועוד קשה דמשמע דלר"א יכול לשוחטן לשם זבח אחר והא ליתא דלכולי עלמא אינו יכול לשוחטן לשם זבח אחר לפירוש דפירשנו אלא התם איירי לאפסולי ביוצא: **נפרס** לחמה · תלת גווני קתני נפרס יצא נטמא וכולהו צריכי ול"ע שלא יקשה מכאן *לרבא דאמר בפ"ק (לעיל דף יב:) דלמ"ד טז] זריקה מועלת ליוצא דבחסרות מודה: **משנשחטה** נטמא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו יצא והלחם פסול · הך גירסא איתא בספרים ותימה דמדקתני יצא אלמא קסבר הציץ מרצה על אכילות והדר קאמר והלחם פסול דלשון פסול משמע דאפילו נטמא מקלתו פסול כולו יז] ועוד דהוה ליה למיתני תורם מן הטהור על הטמא כדקתני סיפא גבי נזרק הדם לכך נראה דגרסינן וידי נדרו לא יצא ותימה דלעיל (דף כה.) דייק מאן שמעת ליה דאמר אין זריקה מועלת ליוצא רבי אליעזר יח] וקסבר הציץ מרצה על אכילות והא הכא קתני משנשחטה יצא לחמה ידי נדרו לא יצא וסברה דאין הציץ מרצה על אכילות: **דרחמנא** קרייה שלמים · אף על גב דכבשי עצרת נמי איקרו שלמים יט] לא דמי שהרי הם קדשי קדשים ולא ילפינן מקדשים קלים אי נמי לא ילפינן שלמי ציבור משלמי יחיד :

*)עיין פירוש על המשנה ועיין רש"ק

אבדו

רבינו גרשום

שאם הוזקקו זה לזה שאם נשרפו הכבשים(ה) לשם הלחם: תנופה קודם שחיטה עושה זיקה אי לא : א"ל רב יהודה אמאי מספקא לי' בתנופה אי עושה [זיקה] והכתיב קדש יהיו לה' לכהן בתר תנופה כתיב דרישיה דקרא כתיב והניף אותם· ופליגי בן ננס ור' עקיבא האי סלקא דעתך דתנופה עושה זיקה אמאי פליגי אלא מדפליגי ש"מ דפשיטא להו דהתנופה אינה עושה זיקה ומשום הכי פליגי : ולטעמיך הא בתר שחיטה נמי כתי' יהיו לה' לכהן שכבר נשחט וראוי לכהן מי נימא נמי דבתר שחיטה פליגי תא"ר יוחנן הכל מודים אלא מאי אית לך למימר מעיקרא קאי. כלומר האי קרא לאו בתר שחיטה כתי' אלא קודם שחיטה ומאי קדש לה' לכהן דבר שסופו לכהן, לאחר שנשחט : הכא נמי לא תימא דבתר תנופה כתיב אלא קודם תנופה וקודם התנופה פליגי הילכך אכתי מספקא אי תנופה עושה זיקה אי לא: עד שלא שחטה נפרס לחמה של תודה : הדם יזרק שלא לשם תודה אלא לשם שלמים · והבשר יאכל שלא לשם תודה והלחם פסול משום דשחיטת הזבח מקדש הלחם משום הכי אינו מביא לחם אחר מאחר שנשחט אלא הלחם פסול: נזרק הדם ואח"כ נפרס הואיל וזריקה מתרת ובשעת זריקה היה שלם כשר הוא הלחם אבל תורם מן השלם על הפרוס היינו תורם דמארבעים חלות היה תורם ד' אחת מכל מין דכתיב והקריב ממנו אחד שלא יטול פרוס מכל קרבן תרומה לה' יוצא דינו כנפרס : אבל נטמא לחמה יש לו דין אחר : הדם יזרק לשום תודה והבשר יאכל לשום תודה וידי נדרו יצא דציץ מרצה על אכילות ואין מרצה על יוצא : שאני תודה דרחמנא קריה שלמים דכתיב וזאת תורת זבח השלמים וגו' אם על תודה יקריבנו משום הכין הדם יזרק לשם שלמים כי נטמא הלחם· ואי אמרת הואיל וכן הוא כבשי עצרת שהוזקקו עם הלחם בשחיטה אמאי מעכבי הלחם הא איקרו שלמים דכתיב ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים(ג) הא לא קשיא [illegible]

(א) אולי צ"ל שאם נשחטו הכבשים ואח"כ אבד הלחם אבדו כבשים· (ב) עי' תוס' ד"ה דרחמנא :

[צ"ל נרב טונא]

שיטה מקובצת

א] לחם ויפסל : ב] תודה קרבה בלא לחם' ודוקא שלא לשמה מקריב לה א"נ אפילו לשמה : ג] הכבשים : ד] הפנים גמר· גליון א"נ משום דכתיב אחד מכל קרבן שלא יטול פרוס ובעינן שיהא כולן ראויות לכהן וה"ה ועיין תוס' לקמן (דף נב ע"ב): ה] מנחה כלחם תודה : ו] תיבות קדש קדשים הוא נמחק : ז] תודה · עיין תוס' לקמן (דף מז ע"ב): ח] תורם דכתיב : ט] פרוסאה : והלחם פסול· לא ידענא אמאי כיון דזריקה כשירה לחם הטהור אמאי פסול ונראה בעיני דגרסי' וידי נדרו לא יצא דהאי תנא סבירא ליה אין הציץ מרצה על אכילות וכן מצאתיה בתוספתא ולבי מגמגם : י] תיבות משמע בפ"ק אינו : יא] הוא לכבשים אחרים דמאי שנא' ועיין תוס' לקמן (דף נ ע"ב) : יב] יכול · גליון וי"ל דלא חשיב נפקותא דכיון דלרבי הא דלא נפקי לחולין היינו משום דתנור מקדש וה"ה לרבי אלעזר אי סבר דתנור מקדש אבל לאפסולי ביוצא (דמשני) [דחשיב שאני] התם הדבר תלוי בשחיטה : יג] דמי וכו' : יד] תורבה דאמרי' סבר דאין שיעור למים ואי מייתי במקודשה איפסלו לחר בלינה אבל אי אמרינן דיש שיעור : טו] כלומר אינו ר"ל שיותר לו פדיון: טז] דלמ"ד· אין זריקה : יז] פסול כולו · אפי' הטהור : יח] אליעזר וקתני דציץ מרצה על אכילות משמע דשום תנא ליכא אלא ר' אליעזר והא איכא האי תנא דסבר אין זריקה מועלת ליוצא וס"ל ה"א אמר רש"י ולבי מגמגם כך פי' הר"ר אלחנן : עוד שם וי"ל דבכל פותר הדם סברא דאיפוך אי נמי מצי למימר דלא כר' אליעזר אלא כרבי עקיבא וקסבר אין הציץ מרצה וע"כ לא קאמר רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא ה"מ לאימורים אבל בלחמי תודה דלאו גופיה דזביחה מודה דאין זריקה מועלת ליוצא לכ"ע והכי משמע פ' כל התדיר (דף צא ע"א) גבי אימורים קדשים קלים כשיצאו ומוקי פלוגתייהו כי הדר עיילינהו בראיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי ומשני ה"מ גבי שתי הלחם דלאו גופיה דזבח יט] שלמים · וי"ל דלא

ולא

רק כך תירץ הר"ם · תר"ח · וא"כ אפשר דהאי ברייתא אתיא כר"ע ולדידיה אין הציץ מרצה על אכילות אבל ר"א אימא לעולם שפיר אית ליה הציץ מרצה על אכילות כדאיתא בתוספתא רבה : דמי דגבי תודה הוה מקרא דגבי תודה כתיב וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו וגו' ע"כ תר"ח :

הגהות צ"ק (א) מנחה כשרה : (ב) כשחרין בפ"ק : (ג) נ"ל ומפרין : (ד) כלולהו ומשמע כו' ונאכלין בחוץ ול"ל בא כו' : (ה) נאור : (ו) ניסר : (ז) ואינו חזי לזבח אחר : (ח) פליג : (ט) נ"ל אבדו הכבשים אבד הלחם : (י) ואינו נפש : (יא) נפ"ל דיש : (יב) ליה לתנופה : (יג) דהכא כוי תנופה וכדפי' רש"י : (יד) מינו :

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה מנופס וכו' מניפין מחיים עם הלחם בפרק: (ב) ד"ה עד שלא שחטה לתודה אין הלחם מתקדש דלחם תודה :

גליון הש"ס רש"י ד"ה הדם יורק לשם שלמים · עיין לקמן דף מז ע"ב תוד"ה וכרי תודה :